

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 11. listopada 2022.
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Vijeće

Predmet: Poljoprivredna pitanja povezana s trgovinom
– *razmjena mišljenja*

S obzirom na sastanak Vijeća za poljoprivredu i ribarstvo koji će se održati 17. i 18. listopada 2022. za delegacije se u prilogu nalazi informativni dokument kao doprinos pripremi za raspravu o navedenoj točki.

Poljoprivredna pitanja povezana s trgovinom

1. EU je važan akter u trgovini poljoprivrednim proizvodima, a Vijeće AGRI/FISH redovito raspravlja o trenutačnom stanju, među ostalim bilateralnih i multilateralnih trgovinskih pregovora. Ministri i ministrice poljoprivrede posljednji su put raspravljali o trgovini kao horizontalnom pitanju u siječnju 2022., a nakon toga i o konkretnijim pitanjima povezanima s, primjerice, 12. ministarskom konferencijom WTO-a, skupinom G20 i trgovinom s Ukrajinom. U ovoj se napomeni sažeto iznose nedavni i relevantni događaji, a cilj joj je pomoći u pripremi ministarske rasprave.
2. Prije rata **Ukrajina je bila jedan od najvećih svjetskih izvoznika velikog broja poljoprivrednih proizvoda**, uključujući suncokretovo ulje (50 % svjetskog izvoza), kukuruz i pšenicu. Ta je zemlja 90 % žitarica i uljarica izvozila kroz crnomorske luke. Ruska agresija i blokada tih luka praktično su onemogućili izvoz te doveli do rizika od propadanja milijuna tona žitarica i manjka skladišnih kapaciteta za sljedeću žetvu. Uspostava koridora solidarnosti i UN-ova crnomorska inicijativa za žitarice omogućili su Ukrajini da do kraja rujna izveze više od 18 milijuna tona žitarica, mahunarki, uljarica i prerađenih proizvoda. Te dvije inicijative nisu u međusobnoj konkurenciji, već se nadopunjuju, a važnost koridora solidarnosti trebala bi porasti jačanjem bilateralne trgovine i obnovom Ukrajine. Sve oči trenutačno su uperene u produljenje crnomorske inicijative, koju EU u potpunosti podupire.

3. Kako bi dodatno **podržao ukrajinsko gospodarstvo i ukrajinske proizvođače** pogođene ruskom agresijom, EU je uveo mjere kojima se omogućuje privremena potpuna liberalizacija trgovine i suspenzija mjera trgovinske zaštite. Mjere će biti na snazi godinu dana, tj. do 5. lipnja 2023., a njima će se ukrajinskim poljoprivrednicima i poljoprivredno-prehrambenom sektoru u toj zemlji pružiti potpora u slučaju blokade drugih izvoznih ruta. Neke države članice izrazile su bojazan da se posljedičnim povećanjem uvoza određenih proizvoda, osobito mesa peradi i jaja, negativno utječe na neke proizvođače iz EU-a. Povećan je i uvoz iz Ukrajine robe koja je već bila oslobođena carine, ali koja se više ne može izvoziti u druge zemlje zbog trgovinskog embarga i zatvaranja crnomorskih luka. Komisija se obvezala pomno pratiti situaciju i prema potrebi izvješćivati Vijeće u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2022/870.
4. Kumulativni učinci i **posljedice sporazumâ o slobodnoj trgovini** ispitani su, a ažurirana studija JRC-a, pokrenuta 2016., o kumulativnim gospodarskim učincima tekućih i budućih trgovinskih pregovora na poljoprivredni sektor EU-a¹ predstavljena je ministrima i ministricama poljoprivrede koji su o njoj raspravljali na neformalnim videokonferencijama u siječnju i travnju 2021.
5. Navedena tema usko je povezana s pitanjem **učinka koji na EU imaju** sporazumi o slobodnoj trgovini sklopljeni između dviju trećih zemalja s kojima EU ima sporazume o slobodnoj trgovini, primjerice sporazuma između Ujedinjene Kraljevine i Australije te Ujedinjene Kraljevine i Novog Zelanda. Države članice pokazale su zanimanje za učinak koji bi ti sporazumi mogli imati na EU. Slijedom zahtjeva tijekom sastanka Posebnog odbora za poljoprivredu Komisija se obvezala istražiti mogućnost provedbe dublje analize učinka takvih sporazuma na EU.

¹ [Repozitorij publikacija Zajedničkog istraživačkog centra – Kumulativni gospodarski učinak trgovinskih sporazuma na poljoprivredu EU-a \(europa.eu\)](#)

6. Pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini s **Novim Zelandom** zaključeni su 30. lipnja 2022. te će Vijeće taj sporazum morati ratificirati, a Europski parlament prihvatiti. Njime se uspostavlja globalni standard koji sadržava obveze u pogledu održivog razvoja (koje proizlaze iz Pariškog klimatskog sporazuma), suradnje radi ublažavanja klimatskih promjena, održivosti prehrambenih sustava i dobrobiti životinja. Tim sporazumom neće se samo riješiti problemi održivosti u trgovini, nego će on predstavljati važnu referencu za surdanju EU-a s drugim trgovinskim partnerima.
7. Sporazum s **Mercosur**om sklopljen je na političkoj razini u 2019., a u tijeku je pravni pregled teksta. Pregovori o moderniziranom sporazumu o slobodnoj trgovini s **Meksikom** već su zaključeni u svibnju 2018., dok su pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini s **Čileom** završeni na tehničkoj razini u listopadu 2021. U skladu s najavom predsjednice von der Leyen u njezinu govoru o stanju Unije 14. rujna 2022. Komisija će nastaviti putem sklapanja i ratifikacije tih dvaju sporazuma o slobodnoj trgovini.
8. Kad je riječ o pregovorima o sporazumu o slobodnoj trgovini s **Indijom**, prvi krug pregovora održan je u New Delhiju od 27. lipnja do 1. srpnja 2022. uz usporedne pregovore o zaštiti ulaganja i oznakama zemljopisnog podrijetla. Drugi krug pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Indije netom je završio.
9. Pregovori s **Australijom** dobili su novi zamah zbog izbora nove vlade i globalnog političkog konteksta. Trinaesti krug pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i te zemlje planiran je za listopad 2022.
10. **Čini se da se trgovina s Ujedinjenom Kraljevinom** trenutačno vraća na razine prije Brexita u smislu uvoza iz Ujedinjene Kraljevine u EU, dok se pak izvoz iz EU-a u Ujedinjenu Kraljevinu u prvih šest mjeseci 2022. povećao za 18 % u odnosu na razine iz 2021.
11. Vijeće je u završnoj fazi usvajanja **Zaključaka Vijeća o preispitivanju trgovine i održivosti**².

² ST 13241/22, Nacrt zaključaka Vijeća o preispitivanju trgovine i održivosti.

12. Na **međunarodnoj multilateralnoj razini** rasprava je i dalje usmjerena na sigurnost opskrbe hranom zbog rata u Ukrajini. Žetva u EU-u 2022. neznatno je manja zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta, ali sigurnost opskrbe hranom u Uniji nije ugrožena.
13. Na 12. ministarskoj konferenciji WTO-a (MC12) ostvareno je nekoliko multilateralnih ishoda. **Ministarskom izjavom o hitnom odgovoru na nesigurnost opskrbe hranom** stigla je u pravi trenutak kako bi se odgovorilo na trenutačne probleme povezane sa sigurnošću opskrbe hranom te se u njoj ističe važnost otvorene trgovine hranom i funkcionalnih tržišta, a članice se pozivaju na to da izbjegavaju nepotrebna ograničenja izvoza. Drugi pozitivan ishod u području poljoprivrede bila je **Odluka o izuzeću kupnje hrane u humanitarne svrhe, u okviru Svjetskog programa za hranu, od ograničenja izvoza**. Ta odluka ima i materijalnu i političku vrijednost. U pripremi za sljedeću, 13. ministarsku konferenciju EU će nastaviti konstruktivnu suradnju s drugim članicama WTO-a kako bi se održao zamah postignut na 12. ministarskoj konferenciji. Poljoprivreda će najvjerojatnije biti jedan od ključnih dosjea na 13. ministarskoj konferenciji. Potreban je novi pristup za pregovore kojim bi se, s jedne strane, članstvo odmaklo od rasprava koje ne napreduju, a s druge strane obuhvatila goruća pitanja povezana sa sigurnošću opskrbe hranom, siromaštvom, klimom i okolišem te naposljetku, što je također važno, održivom proizvodnjom. EU smatra da je rad na poboljšanju transparentnosti u poljoprivredi, osobito u područjima kao što su ograničenja izvoza i izvozna konkurencija, vrlo važan u aktualnim raspravama o sigurnosti opskrbe hranom. Naposljetku, EU će ostati usredotočen na potrebu za reformama potpore kojima se narušava trgovina. Glavni direktor WTO-a organizirat će 24. listopada 2022. zatvoren sastanak na temu poljoprivrede na kojoj će se raspravljati o daljnjim koracima u pregovorima u tom području.
14. Kako je već raspravljeno na sastanku Vijeća AGRI/FISH u lipnju 2022., **Komisija je usvojila svoje izvješće o „reciprocitetu”**, koje su zatražili Vijeće i Europski parlament u okviru donošenja novog ZPP-a. Komisija je u tom izvješću utvrdila tri područja djelovanja: međunarodne organizacije (osobito WTO i *Codex Alimentarius*), bilateralne trgovinske sporazume i autonomne mjere EU-a. Napomenula je da bi EU trebala iskoristiti sva tri područja, prema potrebi, za promicanje visokih standarda zaštite okoliša i dobrobiti životinja.

Zaključne napomene

15. S obzirom na navedeni razvoj događaja bilo bi prikladno da se u Vijeću održi rasprava na bilateralnoj i multilateralnoj razini o smjeru trgovinskih odnosa EU-a s trećim zemljama u području poljoprivrede.
 16. Treba uvažiti potrebu za izbjegavanjem trgovinskih ograničenja i očuvanja održivosti i okolišnih prednosti poljoprivrede EU-a u vezi s međunarodnim obvezama Unije te važnost drugih prioriteta EU-a, osobito u pogledu promicanja ciljeva održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030. i načela Pariškog sporazuma.
-